

1. Tot comentant l'enquesta de la FES.

En un apartat de l'enquesta que la FES realitzà entre els participants al V Congrés de Sociologia, celebrat a Granada el propassat mes de setembre, es feia la següent pregunta: "Creus que existeixen altres col·lectius de professionals que realitzen activitats que corresponen als sociòlegs?" Els enquestats foren 857, i una majoria gairebé aclaparadora (un 78%), contestà afirmativament.

El professionals que, segons els congressistes, en major proporció s'introdueixen en un camp que no és el seu són els psicòlegs (en opinió d'un 65%), els economistes i els treballadors socials (d'un 49%) i els politòlegs (d'un 45%). Però en aquesta mena d'intrusisme també s'hi detecten graduats socials, historiadors, geògrafs, advocats, i fins i tot, metges i enginyers. Així ho consideren els enquestats i així es possible comprovar-ho sovint. Què ho fa, doncs, que tothom es vegi en cor d'actuar com a sociòleg?

Vet aquí un interrogant que mereix algunes reflexions i condueix a noves preguntes.

El cert és que cap sociòleg (o bé un nombre irrellevant, si acceptem que a tot arreu hi ha de tot) gosaria fer de psicòleg, metge, enginyer..., tot acreditant la seva pròpia disciplina. De fet, és que difícilment li ho permetrien. I amb això també pretenem distingir entre els possibles "no sociòlegs" que puguin realitzar treballs sociològics de qualitat, però sense emparar-se en una professió diferent, i els que presentant-se com a psicòlegs, historiadors, economistes, etc. es fan amb encàrrecs que pertocquen de ple a la Sociologia. **Perquè tal cosa esdevé possible?**

Potser als sociòlegs els hi manca un major grau de corporativisme. Tal vegada ni les diverses Associacions ni els diversos Col·legis de l'Estat espanyol defensen el suficient la imatge i els interessos dels seus afiliats.

Potser són els propis sociòlegs els que "es tiren terra als ulls" tot prestant-se (alguns), a parlar de tot i res, a intervenir amb poca rigorositat en tota mena de xerrades, taules rodones o el que s'escaigui.

Potser l'extens ventall "d'especialitats" sociològiques es tradueix en una dispersió de la disciplina que la priva d'una imatge cohesionada, fent-la, en conseqüència, permeable a tota mena de professionals aliens.

De debò que ens agradaria molt de rebre opinions als respecte per part dels nostres associats. I més ampliament encara, considerem que tot el col·lectiu de sociòlegs hauria de reflexionar amb seriositat sobre la presència de la Sociologia a la nostra societat. Què hi fa, quin pes té, quin respecte mereix, quina exclusivitat li pertoca, com es pot guanyar un espai propi que sigui alhora respectat i necessari? Interrogants i fites que només entre tots podem respondre, definir i assolir.

2. Convocatòries diverses.

Ajuts econòmics: "PROGRAMA DE COOPERACIÓN FRANCO-ESPAÑOL EN CIENCIAS SOCIALES Y HUMANAS", entre el Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) i la Direcció General d'Investigació Científica i Ensenyament Superior (DGICYES) del Ministeri d'Educació i Ciència. (BOE 23 de febrer de 1996).

Seminari: "IDEES DE JUSTICIA SOCIAL". Institut d'Estudis Humanístics Miquel Coll i Alentorn (INEHCA), Mallorca 162, Barcelona. Telf. 323 16 41. Sessions a les 19 hores. Reflexions sobre obres que "en virtut de les seves formulacions sobre la justícia social han esdevingut decisives en alguns dels moments més crítics de les lluites socials en la història d'Occident". 28 març, Jerrard Winstanley/"Law of Freedom", per Joan L. Pérez-Francesch, UAB; 11 abril, Joan Lluís Vives/"De communione rerum", per Amadeu Viana, ULI; 18 abril, Sylvain Maréchal/"Manifeste des égoux", Montserrat Nobrera, UPF; 9 maig, Joan XXIII/"Mater et Magistra", per Antonio Marzal, URLI; 16 maig, Friederich von Hayeck/"The mirage of social justice", per Salvador Giner, UPF; 23 maig, George Sorel/"Réflexions sur la violence", per Jordi Giró, URLL.

Seminari: "MONDAY SEMINAR SERIES". Departament d'Economia i Empresa de la UPF. Organitza Josep Ma. Marín. Sessions de 17'30 a 19'30 hores, a l'Edifici Balmes, els dies: 10 abril (dimecres), Asher Wolinsky (The Hebrew University of Jerusalem and IAE); 29 abril (dilluns), Andrew Jones (University of York); 13 maig (dilluns), Nick Crafts (London School of Economics); 20 maig (dilluns), George Tauchen (Duke University); 28 maig (dimarts), James Dow (European University Institute); 10 juny (dilluns), John Suttón (London School and Political Science). Atès que el programa està subjecte a canvis, si hi esteu interessats podeu adreçar-vos a la Sra. Olga, Telf. 542 18 63.

Curs: "INTRODUCCIÓ A L'ANTROPOLOGIA. MODUL II. DIVERSITAT SOCIO-CULTURAL A CATALUNYA". Coordina, Antonio Olea Morilla. Institut de Sociologia i Psicologia Aplicades (ISPA). Amigó 19, Barcelona. Telf. 200 79 91. Inici el 15 d'abril. Els dilluns de 18 a 21 hores. Dies 15, 22 i 29 d'abril; 6, 13, 20 i 27 de maig; 3, 10 i 17 de juny; 7, 14, 21 i 28 d'octubre; 4, 11, 18 i 25 de novembre; 2 i 9 de desembre.

3. Algunes novetats editorials.

- "Al-Andalus". GUICHARD, PIERRE. Universidad de Granada, (3.500 PTA)
- "Aproximació al pensament demogràfic a Catalunya". SIMON I TARRES, ANTONI. Ed. Curial, (1.250 PTA)
- "Chiapas. Del dolor a la esperanza". MAESTRO, A. y RIOS, V. (eds.). Ed. Libros de la Catarata, (2.200 PTA)
- "Comportamiento político y elección racional". ZINTL, REINHARDT. Gedisa, (2.690 PTA)
- "El imperio de la política". REVENGA, MIGUEL. Ariel, (1.800 PTA)
- "El indio norteamericano". CURTIS, EDWARD S. Ed. J. J. de Olañeta, (5.200 PTA)
- "El (H)omnivoros". FISCHLER, CLAUDE. Ed. Anagrama, (2.950 PTA)
- "El país imposible: Yugoslavia". HALL, BRIAN. Ed. Flor del Viento, (2.900 PTA)
- "El polvorín argelino". DEVOLUY / DITEIL. Ed. Flor del Viento, (2.900 PTA)
- "El sistema electoral: una proposta per al Parlament de Catalunya". BOSCH, AGUSTI. Fundació Jaume Bofill, (1.000 PTA)
- "El treball i la festa". GORT I JUANPERE, EZEQUIEL. Ed. Carrutxa, (950 PTA)
- "Ética en la investigación y la práctica sociológica". MADELEY / BLASCO. Ariel, (1.700 PTA)
- "Evaluación y tratamiento de la fobia social". ECHEBURUA, ENRIQUE. Ed. Martínez-Roca, (2.500 PTA)
- "L'Europa de les llengües". SIGUAN, MIQUEL. Edicions 62, (2.300 PTA)
- "L'exili català de 1939 a la República Dominicana". DIAZ ESCULIES, DANIEL. Ed. La Magrana, (1.800 PTA)
- "La farsa neoliberal". MARTIN SECO, J.F. Temas De Hoy, (2.500 PTA)
- "Las semillas de la violencia". ROJAS MARCOS, LUIS. Espasa-Calpe, (1.900 PTA)
- "Manos sucias. El poder contra la justicia". NAVARRO, JOAQUIN. Ed. Temas de Hoy, (2.600 PTA)

- "Modelos y métodos para las ciencias del comportamiento". MACRAE, SANDY. Ariel, (3.200 PTA)
- "Mujeres en el franquismo - Exiliadas, nacionalistas y opositoras". ALCALDE, CARMEN. Ed. Flor del Viento, (2.900 PTA)
- "Musulmanas y modernas. Velo y civilización en Turquía". GOLE, NILUFER. Ed. Talasa, (1.975 PTA)
- "Onyar Est: un model d'acció contra la exclusió i la pobresa". EQUIP ONYAR EST. Ajuntament de Girona, (1.500 PTA)
- "Quién es quién en la democracia española. 20 años nombre a nombre". SANCHEZ, ANGEL. Ed. Flor del Viento, (3.300 PTA)
- "Sueños globales". BARNET / CAVANAGH. Ed. Flor del Viento, (3.900 PTA)
- "Teorías de la justicia". BARRY, BRIAN. Gedisa, (3.990 PTA)
- "Trabaja, mujer, trabaja". SARASUA, PALOMA. Ed. Acento, (1.300 PTA)

4. La valoració de la vellesa (Feta pels mateixos interessats)

Els tècnics investigadors, molt sovint, ens posem a parlar o prenem la paraula en nom de l'usuari o col·lectiu estudiat. Tenir dades sobre una investigació portada a terme amb la tècnica qualitativa dels grups de discussió permet obtenir material de primera mà sobre una qüestió. Encara que la investigadora, en aquest cas, tria, ordena, recull, "manipula" les frases d'una manera que pot interferir en la paraula directa, intentem d'ésser tan fidels com sigui possible a les declaracions que fan els mateixos interessats sobre la valoració de la vellesa.

En ocasió de preparar el II Congrés de la Gent Gran, organitzat per l'Ajuntament de Barcelona, es van reunir diversos grups de discussió, de dotze a vint persones de mitjana, en cada un dels deu districtes de Barcelona, prèvia exposició d'una conferència que servís com a guió de la discussió. Sota el títol "**La Gent Gran com a ciutadans de drets i deures**", vaig pronunciar la primera conferència de les tres en què es van dividir les àrees del Congrés. Vaig distribuir la temàtica en els següents apartats: la valoració de la vellesa, la família, la jubilació, les característiques de la Gent Gran com a ciutadans de drets i deures i les funcions de la Gent Gran a la societat actual.

Aquí he recollit les declaracions de la gent gran referides al primer apartat: la valoració de la vellesa. A més, indico el districte corresponent, tenint en compte que els participants dels diferents districtes són, a vegades, representants d'associacions o de col·lectius amplis, amb una àrea d'influència de 150 a 200 persones.

Valoració de la vellesa: estat de la qüestió

"L'elevat percentatge d'ancians a la població actual demostra la importància que aquest col·lectiu té, en tots els aspectes".

(Districte V. Sarrià-Sant Gervasi).

"No creiem que l'augment de l'esperança de vida sigui un inconvenient, sinó un avançament. El progrés tecnològic del nostre segle fa que els treballs de treball es reduïxin a favor dels especialistes. La compensació és representada per la reducció de la natalitat".

(Districte II. Eixample).

"Tenint en compte l'augment de l col·lectiu d'ancians i la disminució de la natalitat, augmenta el percentatge d'ancians no sols en nombre sinó també en qualitat, ja que poden col·laborar més bé que abans".

(Demanen col·laborar amb insistència).

(Districte III. Sants-Montjuïc).

"El col·lectiu d'ancians ha canviat respecte a les generacions anteriors, sobretot per l'autonomia que els proporciona una situació econòmica molt diferent de la que tenien anys enrera".

(Districte X. Sant Martí).

"Cal tenir present que els ancians d'avui dia, els jubilats més grans de seixanta-cinc anys, han viscut la guerra

civil i les dificultats de la postguerra; i per altra banda, molts d'ells no han tingut accés a la cultura, és a dir, al món educatiu".

(Districte VII. Horta-Guinardó).

"Remarquem que els jubilats són un col·lectiu empobrit, ja que els ingressos, en la majoria dels casos, són molt baixos, la qual cosa ocasiona una pèrdua constant del poder adquisitiu".

(Districte VI. Gràcia).

"La revaloració de les pensions queda molt per sota de l'índex de preus dels articles de primera necessitat. Pel camí de la pobresa s'arriba a la humiliació i a la solitud. La invalidesa accentua encara més aquest problema".

(Districte VI. Gràcia).

"Els ancians no canvien gaire d'una generació a l'altra; en tot cas, la diferència es manifesta en la qüestió econòmica, ja que avui dia són més independents, només pel fet de percebre una pensió. En la manera de pensar no hem canviat, som iguals que els nostres pares quan eren grans. Actualment, l'únic paper que correspon als ancians consisteix en tenir contacte entre ells per fomentar la cultura i el lleure, i contribuir així a fer agradables els darrers anys de vida d'aquest col·lectiu".

(Districte X. Sant Martí).

"L'expressió 'tercera edat', tan emprada avui dia, no ens agrada. El fet que una persona arribi als seixanta-cinc anys, i fins i tot abans, representa passar a formar part de

ASSOCIACIÓ CATALANA DE SOCIOLOGIA
Institut d'Estudis Catalans
Carme, 47 08001 Barcelona

Fitxa d'inscripció

Nom Cognoms

DNI Adreça

Localitat C.P. Telf.

Costa Anual 5.000 PTA. Estudiants 500 PTA (el 1r. any)

Dades per a la domiciliació

Banco Caixa Codi

Agència Codi

Núm. de compte

Data Signatura

les persones que, en no produir, són una càrrega per a la societat. Desitgem continuar essent ciutadans, però no de tercera, sinó, simplement, ciutadans”.

(Districte V, Sarrià-Sant Gervasi).

“La ciutat no potència les relacions”.

(Districte VI, Gràcia).

La gent gran és conscient que la seva representació a l'estructura d'edats poblacional és cada vegada més considerable. Només aquest fet, l'augment dels seus efectius, provocaria canvis a la societat, de la mateixa manera que, segons la reflexió de Streib, els origina l'augment considerable de qualsevol altre grup.

Però els ancians expressen també la incidència qualitativa d'aquest contingent, per raó de poder accedir més fàcilment a la cultura i de gaudir de més autonomia gràcies al cobrament d'unes pensions, això sí, amb el gravamen de la taxa d'analfabetisme en el primer cas i de l'escassetat dels ingressos en el segon. Cal remarcar la disponibilitat de participació, fins i tot tenint en compte que es tracta d'un col·lectiu interessat o conscienciat, que es mostra crític amb sí mateix i amb la societat.

A l'exposició d'aquest apartat seguiren d'altres com ara, “La gent gran opina sobre sí mateixos (dividit en opinions negatives i positives), i “Com creuen que la societat valora la vellesa”. D'aquest darrer, tot “manipulant” o triant, presentem una petita mostra, amb la qual acabem aquest

article:

“La valoració que la societat fa de la vellesa és poc respectuosa i desagraïda, pel fet d'haver deixat d'enriquir el país amb el nostre esforç. És lamentable que només comptin amb nosaltres a l'hora de les eleccions per demanar-nos el vot. Saben que el nostre nivell de vida i el nostre poder adquisitiu són cada vegada més baixos.

La societat no valora en absolut els ancians. Ens consideren vells, però som l'herència i el valor d'aquesta societat.

(Districte VII, Nou Barris)

Maria Pia Barenys
Professora Titular de la UAB

Sumari

- 1 Tot comentant l'enquesta de la FES.
- 2 Convocatòries diverses.
- 3 Algunes novetats editorials.
- 4 Article: La valoració de la vellesa
Ma. Pia Barenys

Coordinació: Junta de l'Associació Catalana de Sociologia
Secretaria: Fàtima Duarte
Disseny i maquetació: Gemma Quesada
Qualsevol soci interessat en publicar un article pot adreçar-se a:
Fàtima Duarte
Societat Catalana de Sociologia
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans
Tel.: 318 55 16
de 17 a 20 hores